

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 12/2014-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. mája 2014 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jána Auxta, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Jána Lubyho, Milana Ľalíka, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej a Ladislava Orosza predbežne prerokoval návrh skupiny 41 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, zastúpených poslancom Národnej rady Slovenskej republiky Józsefom Nagyom, na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade § 261 ods. 1 prvej vety v časti „je po vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003“ a § 262 ods. 1 prvej vety v časti „je po vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003“ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov s čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 3 v spojitosti s čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a o pozastavení účinnosti napadnutých ustanovení a takto

r o z h o d o l :

1. Návrh skupiny 41 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

2. Návrhu skupiny 41 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na pozastavenie účinnosti § 261 ods. 1 prvej vety v časti „je po vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003“ a § 262 ods. 1 prvej vety v časti „je po vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003“

zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 21. marca 2014 doručený návrh skupiny 41 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovatelia“ alebo aj „skupina 41 poslancov“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o súlade § 261 ods. 1 prvej vety v časti „je po vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003“ a § 262 ods. 1 prvej vety v časti „je po vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003“ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“ alebo aj „napadnuté ustanovenia zákona o sociálnom poistení“) s čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 3 v spojitosti s čl. 39 ods. 1 ústavy. Prílohou návrhu je písomné splnomocnenie pre Józsefa Nagya na ich zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ktorý je poslancom Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej aj „národná rada“), opatrené ich podpismi.

2. Navrhovatelia vyslovili názor, že napadnuté ustanovenia zákona o sociálnom poistení odporujú základným ústavným princípom zakotveným v čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 3 ústavy a súčasne zasahujú do základného práva na hmotné zabezpečenie v starobe garantované v čl. 39 ods. 1 ústavy. Nerešpektovanie uvedených ústavných princípov vyplýva podľa navrhovateľov zo skutočnosti, že nesplnenie podmienky nepretržitosti zamestnania hoci len v rozsahu jedného dňa k 31. decembru 2003 nepripúšťalo vykonanie porovnávacieho prepočtu dôchodkovej dávky, suma ktorej sa tak určila podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2003, ktorá bola v prípade poistencov s vyššími príjmami zo zárobkovej činnosti nižšia ako suma, ktorá by bola stanovená podľa zákona o sociálnom poistení účinného od 1. januára 2004. V dôsledku splnenia, resp. nesplnenia podmienky nepretržitého zamestnania sa tak v identických prípadoch aplikovala rôzna právna úprava, ktorá priamo ovplyvnila úroveň primeranosti hmotného zabezpečenia v starobe podľa čl. 39 ods. 1 ústavy. Podľa navrhovateľov je v rozpore s princípom zákazu

diskriminácie garantovaného v čl. 13 ods. 3 ústavy, pokiaľ zákonodarca „rozlišuje medzi osobami nachádzajúcimi sa v porovnateľnej situácii (splnili nárok na starobný, resp. pomerný starobný dôchodok, osobitne z hľadiska výšky zárobku) a nepriznáva im rovnaké práva, a to bez toho, aby na takéto rozlišovanie existovali legitímne, relevantné a dostatočné dôvody“.

Navrhovatelia žiadali, aby ústavný súd pozastavil účinnosť napadnutých ustanovení zákona o sociálnom poistení podľa § 38 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) argumentujúc, že „pre vyhovenie návrhu na odloženie účinnosti postačuje možnosť, že napadnuté právne predpisy ohrozujú základné práva a slobody“, a súčasne že „v prípade napadnutých ustanovení zákona o sociálnom zabezpečení sa nejedná o obsolétne ustanovenia, ale o ustanovenia, ktoré sa stále (opakovane) aplikujú. K ohrozeniu základného práva určitej skupiny fyzických osôb vylúčenej z aplikácie napadnutých ustanovení zákona o sociálnom poistení na základe diskriminačného kritéria tak dochádza tým, že táto znevýhodnená skupina fyzických osôb získava nižší dôchodok, než fyzické osoby, na ktoré sa napadnuté ustanovenia zákona o sociálnom poistení vzťahujú, hoci z hľadiska úrovne relevantného zárobku a ďalších podmienok potrebných pre splnenie nároku ide o osoby nachádzajúce sa v porovnateľnej situácii.“.

3. Navrhovatelia na základe uvedených skutočností navrhli, aby ústavný súd prijal návrh skupiny 41 poslancov na ďalšie konanie a po jeho meritórnom prerokovaní nálezom takto rozhodol: «§ 261 ods. 1 prvá veta v časti „je po vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003“ a § 262 ods. 1 prvá veta v časti „je po vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003“ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nie sú v súlade s čl. 12 ods. 1, 2 a čl. 13 ods. 3 v spojitosti s čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.»

4. Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy rozhoduje ústavný súd o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas

Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

5. Podľa § 18 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd začne konanie, ak návrh podá najmenej pätina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak osoby uvedené v § 18 ods. 1 písm. a) až písm. f) dospejú k názoru, že právny predpis nižšej právnej sily nie je v súlade s právnym predpisom vyššej právnej sily, môžu podať ústavnému súdu návrh na začatie konania.

Podľa § 37 ods. 3 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať

a) označenie predpisu, ktorého nesúlad s právnym predpisom vyššej právnej sily sa namieta, s vyjadrením, či navrhovateľ napáda predpis v celom rozsahu alebo v jeho časti, prípadne v jednotlivom ustanovení,

b) označenie predpisu vyššej právnej sily, jeho časť alebo jednotlivé ustanovenie alebo označenie medzinárodnej zmluvy, jej časti, alebo jednotlivého ustanovenia, s ktorým napadnutý predpis nie je v súlade.

6. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde predbežne prerokoval návrh skupiny poslancov a dospel k názoru, že návrh spĺňa náležitosti ustanovené v § 20 a § 37 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ako aj procesné podmienky, za ktorých ústavný súd môže vec prerokovať a rozhodnúť o nej. Na základe týchto skutočností ústavný súd rozhodol o prijatí návrhu na ďalšie konanie (§ 25 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde).

7. Ústavný súd návrhu skupiny poslancov na pozastavenie účinnosti namietaných ustanovení zákona o sociálnom poistení nevyhovelo, lebo návrh neobsahoval relevantnú konkretizáciu a spôsob ohrozenia základných práv alebo slobôd alebo skutočností, ktoré preukazujú, že hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok, a ani samotný ústavný súd nemal v tomto štádiu konania dostatočné informácie pre záver, že by aplikáciou namietaných ustanovení mohlo dôjsť k ohrozeniu základných práv a slobôd garantovaných ústavou pre dotknutých adresátov ako poberateľov dôchodkových dávok.

8. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2014